

GORICA - Nagrado za filmsko kulturo festivala Sergio Amidei je včeraj prejel Sergio Toffetti

»Filmski trak je še vedno najboljši«

«Sergio Amidei se je odlikoval tudi po tem, da je znal "zauzeti" prizore v estro in občutno ustvariti vse jedrsko filma. Ko so mi sporočili, da bom prejel nagrado za filmsko kulturo, ki nosi njegovo ime, sem bil presenečen in počaščen. Ob hrupu in aplombah, da sem moral gosti festivala ob Margarethe von Trotta, pa se mi ni ničlo moglo. Ona je tam, nekje na vikend, potem ni ničesar, spet ničesar, in potem, malo po, pridem jaz na vrsto...» Tako 68-letni Sergio Toffetti, predsednik stroje filma iz Turina in letošnji prejemnik nagrade za filmsko kulturo festivala Sergio Amidei, odgovarja na vprašanje, kaj mu pomeni nagrada, ki so mu jo podelili včeraj zvečer v parku dvorca Coronini.

Zgovoren in priazen, Toffettiju se pozna, da je kulturni in izobražen človek, ki o filmih, predvsem pa o njihovi restavraciji, ve marsikaj iz prve roke. «Digitalizacija filma še vedno ne rešuje vseh težav, saj ne garantira, da se bo film obdržal. Filmi bratov Lumière, ki so jih posneli na filmskem traku, lahko še vedno gledamo na enak način – svetlo bledno na bopolovca, mogoče bo potrebno nekaj lepšega traku, a ti isti filmski trak je še vedno uporaben. Problem digitalizacije filmov je v tem, da računarska oprema, ki je neobhodno potrebna, da gledamo filme v digitalnih formatih, postaja zastarela zelo hitro. Zato je treba vedno stalno migrirati na novejšo formato.» Kajni je danaj najboljše način za shranjevanje filmskih vsehlin? «Najboljše je, da filme shranjujemo na filmskem traku. Najbolji potopek, ki pa je izredno drag, je ta, da filme shranjujemo na črno-belom traku, ki zabeleži vzame, črna pa bari, ki se lahko pokvarijo. Ko filmski trak potrebujemo za predvajanje filma, pa na tri črno-bele trakove poklopiamo tri trakove s prisotnostjo barvanja. Skupaj tega je film v barvani, ta način pa je poznan kot "three-strip" (trije trakovi).»

Toffetti je velik del svojega življenja posvetil obnavljanju filmov, predvsem na državni ustanovi Cinecittà Nazionale in Roma. Med filmi, ki jih je pomagal obnavljati, so tudi mnogi občutna dela: med njegovih

dosežkih pritrjavamo le avtorov in ustanovitev državnega arhiva za «industrijski» film v Rimu. «Mi ga italijanska miselnost starejše generacije, ki prej ali slej ni delila nič za kalupa podjetnika. Italijanski eksperimentalni filmi v sedesetih letih prejšnjega stoletja so v tem smislu bili izrednega pomena, rekel bi, da so bili na drugem mestu po ameriških kolegih.» je prepričan Toffetti. O delu za obnavljanje filmov pa še posebej, da je potreben sodelovanje med restavratorji. «Tukaj poseden sem se upokojil, sem pripravil k vzpostavitvi stipendije za filmsko študenta, ki bi deloval med laboratorijem DAMS v Goretu in filmski Prokera, kot pomagal, pa so sredstva. Ministrstvo za kulturo namreka sodeluje digitalizaciji, so pa čisto zelo omejena. Kaj s tem (tudi, ki nima) časa spremljajo točko? Naj jih ob koncu projekta kar tako odločimo? Obenem je v Italiji problem, da sredstva namrečno vedno bolj širijo filmov kot pa njihovo obnavljanje in restavriranje.»

Pogosto namre trudi na novele oblike filmskega izražanja. Kakšen vpliv imajo Netflix in vedno bolj popularne nadaljevanke, ki so v nekaterih primerih izredno kvalitetne? «Nadaljevanke imajo po mojem mnenju to prednost, da lahko filmom dajejo navdih za bolj respete, vztrajajoče pripovedi, saj optode trajajo po 90 minut. V sodobnem filmskem svetu pa se trajanje filma približuje 120 minutam. Nekoč ni bilo tako, veljalo je zlato pravilo 90 minut. Zaradi producentov, ki niso več "tudi, kot so bili" in zaradi oglašev, ki jih morajo utlačiti med predvajanje filma, so se le-ti zadržali. Obenem je med gledalci zgradba preskakala izražanje avtorja filma. To pa je močno, če je actor, denimo, Jean-Luc Godard. Drugače pa ...» se hrdno izražajo namrečno Toffetti. Pozna pa, da je povzročil ameriških restavratorj. *Howe of Carls, Humboldt, The Hausfrau's Tale*, in pa tudi italijanskih *Schwarz in Bianco*. (cont)

Sergio Toffetti (desno): občutno med vedno projekcijo v parku Coronini (levo)

ANŽIČIČ

GORICA - Danes in jutri na festivalu Amidei Poleg filmskih projekcij tudi predstavitvi knjig

V okviru festivala Sergio Amidei bo danes ob 10. uri delavnica, na kateri se bo filmski kritik Roy Marasini pogovarjal z Inesio Dionisio in Benedetto Valabrega o italijanskih režiserih antropoloških. Ob 15. uri bodo v Kinematu predvajali film *Nir Benedette Valabrega*, ki je povečan splošni nješt prednikov - Indov, ki so umrli v Auschwitzu. Ob 16.30 bo na spredni film *Le ultime cose*, ki ga je režisiral Inesio Dionisio in je posvečen divljanju gospodarske krize v Turinu. Ob 18. uri bo Marasini vodil okroglo mizo na temo italijanske družbe in njenih spremenil.

V Kinematu bodo tudi danes predvajali sta nemških filmov: *Androm o Wolfburg* ob 10. uri, *La donna marzina* ob 16.15, *La fuga di Toros* ob 10.30 in *Romanses* ob 14. uri. Ob 12. uri bodo v potrajinski mediateki predstavili knjige *Epiphanie del vedere negato San Tomasi*, *Att'ozzi in luoghi paduati* Michela Geronzi in *Sare Martin*, *Cinema: il destino di raccontare* Giacomo

Debenedetti, in *The Str Effect*, ki sta jo sestili Roy Marasini, Antonella Mascio, Simona Sergio Benassi in Inesio Tadic. V parku dvorca Coronini bo ob 19.15 ureli režiser Matteo Oleotto vodil okroglo mizo o pianjo animacije. Sodelovalo bo Daniela Gambato, ki je z Oleottoom pisala scenarij filma *Zevra, non vedai d'abit*. Poleg nje bosta sprejgovorila Pierpaolo Picarelli in Marco Paterlini. Ob 20.15 bodo predvajali odličnočas *Ma non ti dice il cervello*, ki ga je režiral Riccardo Milani.

Bogat spored bo tudi jutri. V Kinematu bodo predvajali filme *Verovito Vito* (ob 10. uri), *Lavinia geniale* (ob 14. uri), *Il numero di Anita* (ob 16. uri), *Ona zero* (ob 16.30) in *Segretarie* ob 17. uri. Ob 17. uri bo delavnica za otroke AmideiKids. Ob 18. uri bo predstavitev knjige *Roma*. Ob 19.15 se bo v parku dvorca Coronini Matteo Oleotto pogovarjal z Davidjem Lantierjem. Ob 21.15 bo odličnočas režiserja Alessandra Cremoninija *Sulla mia pelle*.